

La Pagina

da Surmeir

64 avla annada | Nr.29 | 22 da fanadour 2010

CULTURA

La regina da Saba: Origen ò antschet cun igl sies toc principal sen Gelgia

Antop roial sen Gelgia

●pb. Igl li è ordvart spezial, la cu-
lissa magnifica, la tribuna impo-
santa, l'istorgia pitost tragica.
Eneda duple sa mova igl inten-
dant dad Origen, Giovanni Netzer
scu autour e regissour da «La re-
gina da Saba» tranter glorgia e
perdiziun cun ena inscenaziun
ordvart interessanta ed alla finala
er fascinonta.

Las miraglias digl casti da Riom
dattan bagn en ambiente fitg spe-
zial per inscenaziuns da tocs or
dall'antica alla marca «Netzer».
Cun grond anschign teatral ègl
adegna gartagea ad el da nizigier
las relaziuns spezialas limitadas
da maniera optimala. Profitond er
dalla dimensiun verticala. Da
taimp an taimp dovra igl inten-
dant dad Origen pero duple spazi
er an la horizontala. Gist cura tgi
sa tracta da preschentar sen tri-
buna situaziuns pompousas scu
antops tranter las tgesas roialas
cun tot lour suite. La davosa geda
ò Giovanni Netzer musso chegl,
anc avant igl taimp dad «Origen»
a Brinzauls tar «Federico» igl onn
2002. Er lò duvrava el duple plaz.

Igl rètg Salomo demonstrescha da sia vart la sia retgezza alla regina da Saba.

SURVISTA

Igl mentor ans ò banduno

Igl industrial tudestg; Kurt Eh-
mann tgi veiva ossa 30 onns a
Savognin è mort l'emda passada.
Igl om è sto fitg generous e bagn-
vulent anvers la regiun ed an
spezial anvers igl spital circuital
Surses.

paginas 4/5

Rapportascha per la gasetta

Uscheia sa numnava egn digls nu-
merous curs digl pass da vacan-
zas. La redacziun dalla Pagina è
stada cun tschintg scolaras ed en
scolar sen l'alp d'Err ed ò discuri-
ria cun igl signung.

paginas 10/11

500 onns anavos

L'emda passada è en trup an vis-
tgias ed equipamaint scu digl
taimp medieval ias davent da Lai
tras igl Parc Ela e sen la veia da Set
anfignen Bergiaglia. Accumpa-
gneas da dus berniers cun lour
tgavals.

pagina 12

«Nusotros somos campeones»

Ancunaschaintamaintg è la Spa-
gna igl campiu mundial da bal-
lape. Er tar nous veivan e lavou-
ran Spagnols. Els èn sa scuntros
glindesde passo per far ena festa
comunabla.

pagina 14

Chest onn è el ia ad ot e chegl anfignen sen bod 2300 m sur mar, sensom igl pass digl Gelgia.

En li simbolic

Passond igl mument igl pass digl Gelgia vers Nagiadegna vign igl viandant ratschet dad en artg sur veia or. Chel è schi simpel scu imposant e fò attent agl evenimaint spezial da chesta stad segl pass: l'arrivada dalla regina da Saba tigl rètg Salomo. Pac siva chest artg da vart sanestra stat en bietg tot spezial. Mez taimpel e mez casti an dimensiuns fitg grondas per sen talas otezzas. Vurdond pi manevol sa preschainta igl bietg scu ena construcziun da puntanada da fier anzuglia dad ena teila alva. L'impressiun per igl aspectatur è tuttegna monumental. Igl intern è puspe simpel davant cun la tribuna an lenn surtratg cun calour alva e davos cun la tribuna tgi dat plaz a 300 persungas. Chegl è igl li d'acziun digl antop roial tranter la regina da Saba ed igl rètg Salomo. «Igl pass ò ena valeta simbolica an treis dimensiuns: igl passo tgi ins lascha anavos, igl futur tgi stat avant ed ena dimensiun eterna, numnadamaintg igl tschiel steilia tgi furma igl artg e dat ena forza metafisica tgi ins sainta daper tot. Perchegl stuainsa giuier cò e luvrar cun la magia digl li ed experimantar cun las experientschas humanas», argumentescha Giovanni Netzer la sia «escapada» artistica sensom igl pass.

Betg en pled

Ainten chest ambiente tot spezial rachinta Giovanni Netzer cuagl sies ensemble an moda teatrala moderna ena istorgia digl vgl testamaint tgi è atgnamaintg spert rachintada: la regina da Saba ò santia dalla retgezza e dalla sabientscha digl rètg Salomo. Ella sezza fitg bagnstanta e tiers chegl dad ena cumparsa fitg ampernevla vot far la cunaschientscha digl rètg. Igl antop roial davainta en cunfar per imponar l'egn l'oter. Dalla sabientscha digl rètg sainta la regina angal pac, ma pitost igl sies regl da possess ed er ella less el posseder. Intrigas internas ainten la curt digl rètg Salomo, ena revolta instigada digl sies fegliaster Jerobeam magna ad ena revolta ed alla finala perdiziun digl sies reginavel. Ena perdiziun digl reminent predetga digl profet Ahija. E segl tron vign alla finala betg igl manader dalla revolta, mabagn igl fegl pitschen da Salomo, Rehabeam. Desillusiunada

Mintga passant sur igl pass digl Gelgia vign fatg attent alla producziun speziala «La regina da Saba» da maniera dètg originala. (fotos Benjamin Hofer).

turna la regina da Saba puspe a tgesa.

Chesta istorgia rachinta Giovanni Netzer betg cun dialogs sen tribuna. Durant chellas 80 minutas croda strousch en pled, angal tungs. Igl sies meds d'expressiun èn igls giuieders cun lour rollas metas, l'expressiun teatrala ed alloura principalmaintg igl solt e la musica.

Musica, gleich e vistgias

Dantant tgi igl maletg da tribuna è redutgia ad en minimum ed igl lungatg discurreia è er quasi exclus, survignan oters elemaints teatrali tant duple vigour. Chegl è eneda la musica. Igl componist da tgesa dad Origen, Lorenz Dangel ò nizigia tot las pussebladads. Er las tecnicas. Correspondent allas scenas dovra el forsa angal tungs dalla nateira scu vent, plievgia e tgametg. Musica classica e fanfaras cura tgi la situaziun dumonda e musica pi leva e pi moderna an scenas pi quietas. Igl cumponist ò veiramaintg fatg ena lavour meisterila, dat caracter all'inscenzaziun ed anritgescha ferm la preschientaziun. Fitg impressiunonta è er stada la «lavour» digl actours cun la musica tgi ò persvadiva antras la sia exactezza.

Blera expressiun vign er stgaffeida cun igls effects dalla gleich. Cò ò Daniel Müller eneda duple musso las sias qualitads. Ed el ò stgaffia tar «La regina da Saba» la sia atgna part artistica e mossa er flexibilitad, tot tenor las circumstanzas e las relaziuns differentas dall'ora.

Sch'ins ò «spargnea» chest onn tar igl maletg da tribuna, tant duple generous ins è sto tar igl costums. Dad en cass da furtegna discorra cò igl intendant dad Origen. Numnadamaintg la collaboraziun cun l'interpresa da textilia Schläpfer da Son Giagl. La firma s'angascha cun plascheir tar Origen ed ò stgaffia ena collecziun da bellezza. Chegl vo davent digl mantel digl rètg sur las robas dallas damas dalla curt anfignen tar igls vistgias digls servaints. Er schi igls vistgias dattan ena taimpra istorica, correspondan els er absolutamaintg a tendenzas actualas dalla moda. E scu para on igls experimaints tar Origen gia per la firma Schläpfer er consequenzas positivs per la collecziun dad haute-couture da chest onn e bagn pussebel tgi ins veia igls vistgias puspe sen las passarelles.

Alla fegn tuttegna ena remartga en gnoul critica, schi er persunala digl scribent, anvers la producziun dalla Regina da Saba. Dus scenas èn magari lungas, forsa mengia lungas. Chegl è la scena tgi las damas dalla curt da Salomo mossan brachialmointg lour antipateia anvers la regina da Saba e la scena dalla revolta digls servaints anvers lour rètg Salomo. La mesadad vess tanschia. Las agressiuns èn magari massivas ed la fegnameira da chellas gio siva curt taimp evidentas.

En grondious resung

Cun «La regina da Saba» ans pre-

schainta Giovanni Netzer cun tot igls sies collaboratours er per Origen Festival Cultural 2010 ensatge exquisit. E scu menziuno all'antschatta è igl li ordvart spezial, la culissa è singulara e la preschientaziun teatrala fascinescha. Gl'è ensatge singular tgi la nossa regiun porscha sen camp cultural. Ena purscheida professiunala an tots gros cun irradiaziun gliunsch sur igls cunfegns dalla regiun. Las medias dall'antiera tera reageschan e quasi unisono positiv. Cun rivar sen Gelgia èn er igls noss vaschigns da Nagiadegn'ota nias attents ad Origen e l'ò schea anc grond potenzial per igl publicum digl avigneir.

Cun Origen ò Giovanni Netzer er adegna gia an igl fegnameiras turisticas. Numnadamaintg dad activar la staschung da stad er cun visetas allas sias passa 100 purscheidas culturalas dad Origen. Ed er cò so la regiun racoltar igls amprens fretgs. Savens vignan persungas dalla bassa e digl extriour ainten la nossa regiun bel aposta per galdeir las producziuns dad Origen. Els dorman cò, maglian cò. Siva da chest onn porschan igls hotels er pachets cumbinos cun Origen e scu para vign fatg pulit adiever da chegl. En sustign dalla regiun agl project Origen è damais ple tgi giustifitgia. Per Origen fissigl pi simpel dad eir ainten igls gronds centers, igl success (er finanziar fiss quasi garantia). E graztga alla singularitad dallas producziuns è Origen en cass da furtegna per la regiun.